

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- I. SCURTU. — Răscoalele țărănești și cărturarii noștri.
I. BORCIA. — Plecare (poezie).
N. N. BELDICEANU și C. MOȘ-VASILICA (povestire).
Y. LOICHIȚĂ. — Idilă (poezie).
G. V. BOTEZ-GORDON. — Samariteanca (traducere din Edmond Rostand).
M. ȘCHEPKIN. — Amurg (poezie).
I. SCURTU și G. M. M. — Cronica artistică și literară.
G. A. D. — Cronica veselă : O călătorie în Infernul literar.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

In țară . . . 20 bani
In străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . 10 lei
In străinătate . 12 ,

A APĂRUT:

TEATRU

VOLUMUL IV

DE

V. ALECSANDRI

Prețul Lei 1.50

A APĂRUT: University Library Cluj

GENIU PUSTIU

ROMAN INEDIT

DE

MIHAIL EMINESCU

EDIȚIA II

— SUB ÎNGRIJIREA D-LUI —

ION SCURTU

Prețul Lei 2.—

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

<p>REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA : B-dul Academiei, 3, Strada Edgar Quinet, No. 4. BUCUREȘTI</p>	<p>ABONAMENTUL ANUAL În țară 10 lei În străinătate 12 »</p>
--	---

Răscoalele țărănești și cărturarii noștri

O cumplită nenorocire, temută, profețită, buciumată chiar, nu de o singură Casandră, a fost să se abată chiar acum, după anul jubilar, peste noi toți cari trăim, simțim, gândim și muncim între hotarele de veci ale singelui romînesc. Suferinți crîncene, moștenite, ca un blestem, din neam în neam și o deznădejde care nu mai avea margini, precum trecuse peste toate marginile și pricinile ei, — auz dezlănțuit asupra atîtor dintre ogoarele pămîntului celui bîn al țării *nu* puterile de muncă ale țaranilor harnici, *nu* plugurile lor ruginite și vitele lor oropsite, ci patimile oarbe ale unei răzbunări din cele mai sîngeroase care s'aun pomenit vre-odată între fiii aceleași moșii străbune, între frații de aceeași mamă. Făptuiri nesocotite, răzvrătire neiertată împotriva rînduelii sociale și a legilor statului, păcate înspăimîntătoare s'aun săvîrșit, nu numai de către oameni fără de Dumnezeu, care nu brăzdează pămîntul în rînd cu țaranii, nu numai de către pușcăriiași ieșiți din bezna ocnelor și de către sălbatece bande de țigani rătăcitori, ci chiar de către pacînicii, blinzii, îndurătorii și iertătorii creștini ai satelor noastre, cărora foamea îndelungată și mizeria de tot soiul, înșelăciunea stăpînilor, întunerecul și amarul sufletului, răscoala instinctului de conservare fizică le-au luat fără de veste mințile cele drepte și chibzuite și le-au secat inimile cele bune ca pînea care ne-o frămîntă de veacuri brațele lor vinjoase. A trebuit să se pornească acel război tragic, al oștilor țării împotriva atîtor din fiii ei, a trebuit să bubue tunurile, să fie bombardate sate întregi, să fie culcați la pămîntul, pe care-l cereau cu lăcomie, sute de oameni, pentru ca liniștea să fie adusă iarăși în județele răscolate de vîntul năpraznic al răzmiriței. A trebuit ca Măria Sa Domnul nostru cel viteaz și înțelept să întărească prin chezașia Sa prea cinstită făgăduelile omenoase ale cirmuirii, că legi și oameni noi vor face dreptate luminată milioanelor de suflete țărănești ale regatului. Numai ast-fel a fost cu puțință să

fie înăbușită răzvrătirea, numai ast-fel «liniștea restabilită» putea să însemne de aci încolo zorile seninei păci creștinești între frați, iar nu acea faimoasă... «liniște — de mormînt — a Varșoviei».

Acum să nădăjduim cu toții, din inimă curată, că rătăciții se vor întoarce la calea vieții legiuite, că păcatele lor vor fi iertate și de oameni și de Dumnezeu, că nimeni nu va voi să fie răzbunat pentru suferințele și pagubele îndurate, că storcătorii vicleni și neomenoși vor fi alungați dintre muncitorii vrednici ai pămîntului, că oastea noastră mîndră și curagioasă va fi scutită a mai trage în carnea vie a fraților, că din cenușa conacelor și satelor pustiite, din mormintele celor căzuți în singele lor, care-î și al nostru, va renaște țara și neamul la o viață de lumină, de cinste, de omenie și de bună stare pentru toți!

... Și dacă o rază de soare se ivește iarăși pe cerul încins numai ieri de cei mai grei nourî de primejdie ce s'a văzut de noi în veacul acesta, dacă vijelia care a pustiit atîtea vieți sănătoase, atîtea așezări trainice de oameni cum se cade, s'a potolit și vremea dulce a primăverii ne va mîngîia în curînd, — cuvîne-se a ne cerceta cu toții tainele sufletului, a ni-l limpezi, a ni-l înduioșa, a ni-l face drept către toți ai noștri. Nimenea nu poate, fără de păcat, să hulească pe unul său pe altul dintre fiii țării — unii și ai țărâ-nimei, — să-î acopere fără cuvînt de răspunderea nenorocirii ce-a căzut pe capetele noastre, să-î osîndească în gura mare, cu patină și cu răutate.

Asemenea porniri sînt și foarte primejdioase, nu numai urîte. Ele samănă ura între frați. Ele sapă și mai adînc prăpastia între clase. Ele vor să fie izvorul otrăvit al atîtor nefericiri nouă ce se pot abate asupra vieții noastre publice.

Ci totuși se găsesc și de aceia printre noi, fie că sînt de obîrșie străină, fie că sînt înstrăinați, fie că sînt chiar din singele nostru, dar din altă lume — cari tocmai în zilele acestea de obștească nenorocire socot a putea încărca de toate păcatele născocite pe unii dintre frații noștri cei mai buni, pe unii dintre *cărturarii* noștri cei mai harnici. Aceștia ar fi fost ațîțătorii focului înspăimîntător care cuprinsese țara, aceștia ar fi luat miuștile sătenilor, aceștia ar fi întemeiat așezăminte «primejdioase» ca obștiile sătești ori cercurile culturale, aceștia ar fi ținut printre ei șezători incendiare, aceștia s'ar fi făcut vinovați de o adevărată conspirație diavolicească, ei ar fi și «autorii morali» ai păcatelor îngrozitoare săvîrșite în atîtea părți, căci ei au scris și au răspîndit blestemata aceia de... literatură țărănească!

Astfel glăsuesc, cu aprindere, cu pornire de răzbunare chiar, unii dintre cei năpăstuiți — ceia ce se explică, pînă la un punct, prin turburarea lor sufletească, ceia-ce se poate și ierta creștinește. Însă astfel glăsuesc și scriu pînă și oameni politici și publiciști, faptă care nu se mai poate înțelege în chip firesc și nu se poate nici îngădui. Gazete — printre care una care poartă în frunte numele franțuzesc al patriei noastre iubite și unde ne-am deprins să vedem muncind străini ori înstrăinați, pentru idei străine —, gazete cu pretenția să fie luate în serios au deschis «campanii» în toată puterea — nu putem zice și «în toată legea», ci mai curînd în toată *faradelegea* — împotriva unora dintre scriitorii, învățații și oratorii noștri cei mai inimoși, împotriva «șezătorilor literare» care s'au ținut în orașe, pentru orașeni, iar nu la țară, cum se strecoară *neadevărat* pe ici pe colo, și împotriva chiar a literaturii cu subiecte țărănești.

E o greșeală de neiertat aceasta. Este chiar un păcat. Obîrșia lui e patima cea mai urită împotriva cărturarilor romîni (sau cel puțin orbirea cea mai deplină a dreptei judecăți).

Tocmai acum, în atmosfera tragică ce ne-a învăluit o clipă ca pe niște oameni osîndiți pierzării de apoi, menirea apostolicească a cărturarilor între noi ar trebui mai curînd lăudată cu evlavie, decît hilită cu vorbe de păgîni. Intr'adevăr, de cînd se scrie și se tipărește o literatură romînească pentru toți, de cînd viețuiesc pe acest pămînt romînesc cărturari romîni cu rostul lor în viața publică a țării, menirea lor îndeplinită cu sfințenie a fost să apropie sufletește clasele noastre sociale între sine, să le învețe a se sunoaște, a se prețui, a se cinsti și a se ajuta una pe alta, spre întărirea și înălțarea patriei și a neamului întreg.

Oștile strălucite și biruitoare ale cărturarilor noștri din miezul veacului trecut le-au purtat cu vrednicie, la atîtea izbînzî sufletești pentru toți Romîni, poeți ca Alexandru Russo, maestrul psalmilor «Cîntării Romîniei», descoperitorul poeziei populare a neamului nostru ori Alexandri, Craiul slăvit al literaturii noastre în toate ramurile ei, și atîția alții din Moldova cea cutropită de lifte, boieri de neam și totuși oameni cu dragoste de inimă pentru țărănime, alătura cu mari cîntăreți născuți din pulberea satelor, precum Bolintineanu din Bolintinul Ilfovului, ori cu istorici poeți și luptători martiri ca Nicolae Bălcescu, pe care îl muncia de pe atunci grija stării economice a țaranului nostru și lipsa lui de cultură. Dintre cărturarii veacului nostru trecut a eșit, lumină din lumină, scriitorul, învățatul, oratorul, omul de stat Mihail Kogălniceanu, izbăvitorul din robie al țărănimei,

autorul, împreună cu nefericitul Vodă Alexandru Ioan, al împrăștiării de la 1864.

Acelaș duh apostolicesc a hrănit și sufletele cărturarilor literaturii noastre mai nouă. Aș nu Mihail Eminescu a fost profetul care, către sfârșitul veacului trecut, în preajma statuii de bronz a lui Ștefan cel Mare, Arhanghelul oștilor de răzeși moldoveni, a cîntat cu durerea cea mai sfișietoare doina săteanului nostru, a Romînului frate codrului, a creștinului la casa căruia n-a mai rămas, pe urma jafului străinului, decît... «umbra spinului»? Aș nu tot el propovăduia — chiar în organul oficial al partidul conservator — datoria supremă de-a mîntui țara de corbiu exploatării fără de suflet și de-a face dreptate țărănimei noastre care se stinge în ticăloșia sortii ei, vîzînd cu ochii? Vina lui, a profetului străin în țara lui, a fost că nimenea dintre cei care aveau puterea să îndeplinească ceia ce el putea numai să plîngă — nu l-aș înțeles?

Vina înțeleptului și hazliului Moș Ion Creangă, a țaranului moldovean tipic, vina lui să fie oare că ne-a arătat, în graiul îmbielșugat și vioiu al satelor, toată comoara de simțire, toată puritatea sufletului, toată cumințenia patriarchală păstrate și în cea mai păcătoasă colibă a cătunelor din Moldova și că zadarnic îndruma pe toți Romîni, în versuri de propagandă, să nu ia «nici un ac dela jidani»?...

Vina clasicului poet al țărănimei ardelenene sănătoase a fost că sufletul său oțelit, de profet nou, a zmulș din inima sfișiată a țaranului obijduit de la noi strigătul simbolic: *Noi vrem pămînt!* Vina lui este că nici pe dînsul nu l-aș înțeles, de treisprezece ani încoace, de cînd și-a spus cuvîntul de prooroc?...

Și vina istoricilor, oratorilor, economiștilor, dascălilor noștri celor mai de seamă, precum sînt d.d. A. C. Cuza și N. Iorga, vina lor să fie că acelaș duh binecuvîntat dă viață scrisului lor, acelaș strigăt zboară din sufletul lor în toate părțile țării?

Orî poate a scriitorilor noștri moderni, a unui Caragiale, pentru că ne-a dat drama mizeriei și întunerecului moral al țaranului în «Năpasta», orî a unui Delavrancea, pentru scrisul său țărănesc, pentru articolele și cuvîntările sale de aur întru apărarea dreptății satelor noastre, orî a lui Al. Vlahuță pentru povestirile sale țărănești duioase orî a prozatorilor și poeților noștri realiști de astăzi, care zugrăvesc adevăratul suflet, adevărata viață, adevărata osîndă de iad a traiului sătenilor, — vina lor să fie că pămîntul hrănitor de neamuri bune și rele n-a fost dat să umple încă prăpastia adîncă între orașele și satele noastre?

Fără indoială că nu. Toată lumea romînească înțelegătoare, toți

cei drepti și luminați dintre noi vor zice hotărît: *nu*. Căci toți înțeleg și prețuiesc vrednicia acestor cinstiți cărturari, acestor cuceritori creștinești ai orașenilor pe seama dreptății celor dela țară, acestor împăciuitoari cu graiul, cu scrisul și cu fapta de apostol, acestor soli de bine pe cari, în mare parte, tot masele fără de număr ale oropșiților și batjocuriților... barbari ni i-a dărui, din belșugul lor de puteri, ascunse—ca și drepturile lor.

I. SCURTU.

PLECARE

— După E. MÖRIKE —

*Gata de plecare stă căruța,
Sună cornul cea din urmă oară.
Unde e al patrulea tovarăș?
Dacă nu-l chemași, rămîne 'n urmă!
— Cade-o ploaie repede de vară,
Pân' ai număra o sută, etrece, by Cluj
Cît să stingă pulberea de foc;
Dar și-atîta 'mprospătare-i bună.
Miros dulce și răcoare umple
Piața largă și, pe rînd, pe rînd,
Se deschid ferestrele cu flori.
Iată, în sfîrșit și tînărul.
Repede, poștiți! — Și carul pleacă.
Dar priviși, pe pardoseala udă,
Dinnaintea poștei unde stete,
A lăsat o pată albă 'n urmă,
Lungă, lată, chiar și roțile
Se cunosc și caii unde-au stat.
Dar colo, în casa frumușică,
Unde zăbovise tînărul,
Stă o fată după geam, privește
Locul alb rămas și plînge, plînge,
Ascunzîndu-și fața în năframă.
O fi tristă 'n adevăr? Nicî vorbă;
Dar durerea n'o să-ție mult:
Ochi de fată, știși, se zvîntă iute;
Nicî n'or fi 'n piață încă albe
Toate, toate pietrele, de soare,
Și va rîde iarăși drăcușorul.*

Trad. de I. BORCIA.

MOȘ-VASILICĂ

I

Cine nu cunoaște în tirgul Șomuzului pe cuconul Vasilică Zăhărescu căruia toți copiii din marea și gospodăreasca mahala a Tirgului-Vechi îi zic: moș-Vasilică.

Cum începea să se disprimăvăreze în fiecare dimineață, gospodarii din ulița Buciumului îl vedeau trecînd cu pași rari spre grădina publică, unde se plimba încetișor, vreme de un ceas, pe aleele năsipite, privind la straturile cu flori și la mestecenii subțiraticii care-și tremurau pretutindenii horbota lor de umbră. Umbla cu pletele tunse după moda muscălească și c'o barbă mare de sfînt, albă ca zăpada, și 'n deobște cu aceleași haine cafenii de șiiac, cu aceeași palărie cu borurile mari, răsămîndu-se într'un cortel mare, de doc, și ștergîndu-și în vremurile de zăduf sudoarea de pe frunte c'o basma roșie, popească.

Fusese pe vremuri slujbaș pe la vămii, și fiind chibzuit strînsese oleacă de parale și-și cumpăraseră aici, în tirgușorul acesta liniștit, în mahalaua plină de pomăt a Tirgului-Vechi, o casă bătrînească cu cerdac de jurîmprejur, umbrit de perdelede rouruscă, și cu acoperemîntul țuguiait de draniță, încarcat de mușchi verde ca buratecul. Cerdacul înnegrit de ploii era plin de cuști albastre, galbene, și roșii, în care de dimineață pînă în sară cîntau felurini de cîntăreți; iar cînd se disprimăvăra, într'o colivie astupată cu hîrtie albastră, cînta toată noaptea o privighetoară de răsuna mahalaua.

În fața casei e o grădiniță plină de trandafiri și de crini, florile favorite ale lui moș-Vasilică. Iar dîndos se intinde o curte, plină de hulubi, găini, giște, rațe și curcani.

Nu se duceau la nimeni bătrîni, căci și în tirgușorul acesta, ca în toate celelate, lumea nu știa de cît să joace cărți și să clevească. Și la amîndoi mult le plăcea să trăiască liniștiți ca la țară, între viețile și florile lor iubite. Iarna hălăduiau într'o odăiță mititică și curată ca o chilioară, mai întotdeauna cucueți în fundul divanului îmbrăcat cu 'n macat cu înflorituri turcești. Moș-Vasilică bea cafele și puăea din ciubucu-î de iasomie cu amindouă capetele de chilimbar, orî cetea, murmurînd, viețile sfinților saū pe Alexandru Machedon.

Cucoana Varvara, mititică și slabă și cu doi ochi albaștri în care pururea plutea bunătatea sufletului ei milos, împletea la ciorap, de obicei un ciorap roșu pentru vre'un nepoțel.

Primăvara își făceau veleatul în cerdac, măi cu seamă în partea din spate a grădiniței, de unde se vedea dealul Ciobanului pe care în nopțile de vară clipeau focurile cositorilor ca niște luferi; iar departe, în zare, se zăreau munții albaștri ca fumul de țigară.

Cînd se făcea geană de ziuă, cuconul Vasilică era în cerdac la colivii, căci ținea șă-și îngrijiască cîntăreții cu mîinile lui, și cu fiecare găsea ceva de vorbit:

«He-he, ce măi veste-poveste, Chirando?» o întreba pe merlă, și începea a cînta încetinel, pe nas:

«Pasere galbănă 'n cioc
Rău mi-ai cîntat de noroc...»

Iar cînd ajungea la privighetoare, începea:

«Frunză verde de cicoare,
Astă noapte, pe răcoare,
Cînta o privighetoare,
Cu versul de fată mare...»

După ce sfîrșia, își îndopa ciubucul și eșea în cerdacul de dîndos unde se așeza pe banca de mesteacăn și prindea a pufăi tacticos, privind-și, prin rotocoalele de fum, hulubi și toate neamurile: rotați, cu gîturile arcuite și tremurătoare și cozile răsfrînte ca la păuni; indieră mărunți și negri ca tăciunele, cu ochii mari în chenare roșii; gușăți înalți și cu niște guși ca acele, din pricina căror moș-Vasilică îi poreclise cimpoieri; și gulerați cu penele crețe la gît, cărora le zicea zîmbind «cuconițele», și cite felurimî toate.

Cum se ivea cuconul Vasilică în cerdac, doi porumbei rotați și albi ca zăpada, zburau și i s' așezau pe genuchi; iar dînsul le dădea să mănince sămînță de cînepă din palmă, privind-î cu 'n zîmbet fericit.

După ce-și hrănea porumbeii și-'și bea cafeaua neagră, pufăind tacticos din ciubuc, își făcea plimbarea obișnuită la grădina publică. Iar Duminicile și în cele-l'alte sărbători, se ducea cu cucoana Varvara la biserica Adormirea Maicei Domnului. De două-zeci de ani de cînd stau în tîrgușorul acesta, odată n'au lipsit de la slujba bisericească. Coborau încet, cu fețele serioase ca într'o biserică, ulița Buciumului străjuită de tei uriași, care în luna lui Iunie îmbălsămau toată mahalaua cu mireazma lor fină și dulce.

Mititica și blajina cucoană Varvara, în zilele acestea sfinte era întot-d'auna îmbrăcată cu rochie neagră de Cașmir și îmbrobodită ca o călugăriță, cu basma de mătase.

Cuconul Vasilică, în veșnicile sale haine de șiiac, cu'n șirag de covrigi într'o mână și cu'n buzunar plin de acadele, când întâlnea un copil, îl oprea, îl mîngîia cu dragoste, și întrebîndu-l cu glas blajin: «A cui ești tu, măi țică?», îi da doi covrigi rumeni și cîteva acadele.

Cu cei mititei, sta măi mult de vorbă:

«A cui ești măi țicușor?

— A mamei.

— Și a măi cui?

— Și a tatei.

— Și a măi cui încă?

— Și a lui moș Vasilică.»

Atunci cuconul Vasilică se bucura grozav și plecîndu-se îl săruta pe frunte și-i puneă covrigul și bomboanele în mînuța care se întindea grăbită ca să-și primească darurile.

În biserică se așeza întotdeauna în strana cea mare, lîngă dasclăul Zaharia, și prindea a cînta și el trăgănat, ca un boer din vremea veche, cu capul pe un umăr, cu miinile împreunate pe pîntece, cu ochii spre bolțile innegrite, pline de sfinți șterși, abia văzuți ca printr'o ceață deasă, unde o candelă ardea ca o stea singuratică.

Biserica strălucea în luminile de aur ale făcliilor, cu icoanele, cu candelarele și vășmîntul părintelui Ilie girbovit și alb ca iarna. Și de sus, din cafas, cîntările sfinte, une-orî, abia adiaă, ca venite din vădudurî, de la un cor de serafimî.

Așa a fost în-tot-d'auna moș Vasilică și așa va fi pînă va închide ochii. Dar cea măi mare patimă a sa este dragostea pentru cele cincî odrasle ale sale, cei cincî flăcăi pe care de cînd se sburătăciseră îi vedea foarte rar, căci stătea departe, în alte tîrguri. Anul acesta cuconul Vasilică a spus cucoanei Varvarei că voește să-și petreacă patronul cu feciorii, că doar n'are a trăi cit lumea! «Ca miinî, oale și ulcele, Varvaro!» Și repede și degrabă le-a scris trimițîndu-le și bani de drum; iar peste două zile a primit veste de la toți că vin. Și unde s'a pus cucoana Varvara și a turnat un cuptor de cozonaci ca aceia, de mirosa a doua zi toată ulița Buciumului a Paști, — și tăiat atîția curcani, găște și găini, de par'că era să mănînce tot tîrgul altă. Cuconul Vasilică era în al noulea cer, de bucurie nu măi știa ce face: intra în bucătărie la cucoana Varvara pe nimica pe ceas și cuvînta, frecîndu-și palmele:

«Așa, măi tată, măi! Bravo ție... Drept să-ți spun, da așa fericit par'că n'am măi fost niciodată... S'o făcem lată, măi tată măi, cu toți flăcăii noștri, sireacii, tot unu și unu, toți ca niște brazî bre...»

Și umbla moș-Vasilică forfota în toate părțile, sprinten, întinerit,

cu ochii licărind de voe bună, alerga în târg și se întorcea gîfîind, încărcat ca o albină, se plesnea peste fruntea asudată: «Ei comedia dracului, na, c'am uitat!» Și fuga pe ușă, înapoi. Iar cînd se întilnea cu cineva, îi striga voios, de departe:

«Cu plecăciune, cucoane, cu plecăciune! Știi că-mi vin făcăii... La revedere, la revedere»,—și pleca grăbit, roșu, asudat, suflînd greu. Cînd aș sosit feciorii cu nevestele și cu copiii, de bucurie aș și tras un plîns, pe peronul gării, și moș Vasilică și cucoana Varvara; și cînd aș ajuns acasă aș prins iar a-î săruta și aș mai tras un ropot. După ce s'aș liniștit, cuconul Vasilică a prins a-și juca pe genuchii nepoței, mîngîindu-i: «*Neparcei*» bunicului, nepurcei, că tare 's eî mititei și frumușei! Apoi a început a scoate cu o iuțeală de boscar: cofeturi, portocale, rodii, smochine, strafide, nohod și fel de fel de jucării, care de care mai frumoase și mai ochioase. Și cînd a prins bunicul a se juca cu nepoței de-a soldații, s'a pornit un rîs grozav cu lacrimi și moș Vasilică a comanda cu glas mare: «Stîng-drepti, stîng-drepti... Așa, bate talpa bine, tu prichinelu cela de colo. Armata lui papuc, ocolire la dreapta, marș!»

Și cucoana Varvara nu mai putea de rîs, se înnăbușa cu fața plină de lacrimi, și mereu striga cu capul pe spate, cu ochii închiși:

«Valeu, mor, nu mai pot... Valeu mor, nu mai pot...»

După ce s'aș ostenit catanele și s'a potolit tărăboiul, nepoțelul cel mai mare, Mihăiță, care avea niște ochișori lucitori și neastîmpărați de drăcușor, a spus privind în podele și frămîntîndu-și în mîna dreaptă arătătorul mînei stîngi, următoarea poezie:

«Cățelușule, să-mi spui,
Unde-i laptele, că nu-î?
Ești umplut de lapte tot,
Și pe frunte și pe bot!
Da din coadă, zici că nu,—
Știu eu bine că ești tu!»

Și după ce s'firși, bătrîni il luară fericiți în brațe și-l sărutară apăsător pe amîndoi obraji; iar cucoana Varvara, mai slabă de fire, de bucurie, mai trase un plîns.

N. N. BELDICEANU.

IDILĂ

Sus, pe plai de după culme,
Cel mai scump copil al firii,
Învăliși, în vâl de aur,
Șși ridică trandafirii.

Jos în sat trezită-î toaca
De utrenii grăitoare, —
Zurla rîde, poleită
De un bulgăr alb de soare.

Raze dulci și raze calde
Pulberea și-o tremur' blinde, —
Pe la stîne, plîns de fluier
Scoală turmele flămînde.

Diņ cerdac, înduioșată,
Ca un criș dorit de soare,
Cată 'n zări îndepărtate
Fala popii cea mai mare.

V. LOICHIȚĂ.

EDMOND ROSTAND

SAMARITEANCA

(LA SAMARITAINE)

EVANGHELIE ÎN 3 TABLOURI, ÎN VERSURI

tradusă de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

G. V. BOTEZ-GORDON

PERSOANELE :

Isus
Fotina
Cele 3 umbre (Abraam, Isaac, Iacov)
Petru
Ioan
Iacob
Andrei
Natanael
Bartolomeu
Iuda
Azriel

} Apostoli

Centurionul
Preotul
Un păstor
Un neguțător
Șoerul (păzitorul porței cetăței)
Tineri
Bătrini
Femei, fete, copii
Curtizane
Apostoli, Soldați romani, Neguțători,
Meșteșugari

} Samariteni

Tabloul I: La Fintina lui Iacov.

» II: La poarta cetăței Sicheim.

» III: La Fintina lui Iacov.

Această piesă s'a reprezentat pentru întâia oară la Paris, pe scena teatrului «Renaissance», în
Miercuria din Săptămîna Mare, la 14 April 1897.

TABLOUL I.

«Fintina lui Iacov».

La întretîdierea celor două drumuri mari care duc, unul spre Mesopotamia, iar cellalt spre mare, e fintina lui Iacov, nu departe de cetatea Sicheimului, în Samaria. O cisternă mare, lungărețică; marginile ei sînt joase, încît se poate

ședea pe ele. O boltă de piatră, pe jumătate ruinată, se măi rotunzește încă pe de-asupra fântinei. O coarbă rustică de lemn negeluit, servește la ridicatul și scoboritul fringhieț de care se leagă urnele. Un zmochin mare, sălbatic, își întinde orizontal ramurile. Tot acolo e și un măslin dintre aceia a căror albeață e cu mult măi argintată în Samaria, decît ori-unde aiurea. Măi încolo clițva coniferi și niște siluete zvelte de chiparoși.

Fundul scenei e făcut dintr'un dîmb, cu verdeață prăfuită, și pe care se răd niște drumuri, ca dinții unei furci albe; o potecă sucită coboară la fîntînă. Dincolo de dîmb valea Sichemului e albastră. Muntele Ebal și muntele Garizim închid orizontul; Garizimul înalță spre cer ruinele unui templu; în valea ce desparte cei doi munți, Sichemul își răzlețește cuburile albe ale clădirilor sale.

Astfel se va înfățișa decorul îndată ce se va lumina de ziuă; la ridicarea cortinei însă, e noapte încă. O întunecime frumoasă, străvezie. Cerul e plin de stele.

În picioare, pe marginea fîntinei, acolo unde bollitura e măi întunecoasă, o fantomă foarte mare, cu o barbă ca a unui om de o sută de ani, se sprîjină, albă toată, pe un toiog. Altă fantomă, tot așa de mare, tot așa de albă, stă nemîșcată pe una din treptele de d'îmăintea fîntinei. O a treia fantomă, la fel cu celelalte două, cu barba și toiagul la fel, înăintează spre fîntînă în chip misterios.

SCENA I.

UMBRELE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

UMBRA I. (alunecînd spre fîntînă.)

Purtată de-al nopților vînt,
Alerg pîn'ce ziua apare,
De scopul meu neștiutoare
Eă vin ca fantomă ce sint.

Cu-a mele tăcute picioare
Eă vin și dispar lunecînd...
O, Iehova plin de-adorare,
Au cine e umbra'asta mare
Ce-o văd în picioare-aici stînd?

UMBRA II. (Celei d'întîia.)

Păr alb ce dai nopței cununa,
Ai fost tu în viață-altă dată?
Ori vii de prin oaza 'ntristată
Din Șeol, ce n'are vre odată
Nici crini și nici stele, nici luna?
Ori ești numai umbră?

UMBRA I.

Sint una !.

UMBRA II.

Pe glas te cunosc, fiul meu.

UMBRA I.

Supt boltă eū vād nemișcată
Ș'o altă fantomă ce-albește!..

(Către Umbra III.)

O, umbră, m'auzi tu, vorbește...

UMBRA III.

Da, tată, cunosc glasul tău.

UMBRA II.

E-un fiū mai pios de cit Iov
Acela ce stă în picioare!

UMBRA III.

E tatăl!

UMBRA I.

E-un patriarh mare!

UMBRA III.

Abraam!

UMBRA II.

Isaac!

UMBRA I.

Iacov!..

IACOV.

Prin care sublimă menire
Putem noi păși cu 'nlesnire
Pământul oprit celor morți?

ISAAC.

Vădit lucruri mari sint în fire,
Căci ingerul negru, cu știre,
Lăsă 'n astă seară eșire
Din Șeol, priu palide porți!

IACOV (lui Abraam.)

Speranțe născutu-s'ău poate?
Aū cine trezi de prin groape
A noastre fantome mirate?
Tu trebuī să știi, căci știi toate,
Cu suta de ani jumătate
De Iéhova ești mai aproape!

ABRAAM (lui Isaac.)

De ce cu afită grăbire
Tu țărna săruți umilit ?

ISAAC.

Aceasta s'o fac sînt silit
Că'n taină eū am presimțire...

ABRAAM (lui Iacov,)

De ce adori tu petrăria
Fintinei ce-aici ai zidit ?

IACOV.

Așa 'mî poruncește Tăria,
Așa s'o ador fericit !...
Dar tu chiar, această tăcere
De ce o respiri așa blind ?

ABRAAM.

Sărut în a nopții-adiere
Sfînt glasul ce-a trece vibrînd !

ISAAC.

Părinte, un glas spuî acum ?

ABRAAM.

S'apropie, vine, 'î pe drum,
Și credeți cuvintele—aceste,
C'aseară 'n Șéolul turbat,
Trecînd eū pe lingă cel pat
Pe care stă Moisi culcat,
El, tainic, imi spuse-astă veste !...

IACOV. (Prosternîndu-se cu Isaac.)

O, inima, psalmii ni-î zice !...

ABRAAM.

Nainte ca pe-aur de spice
Să cadă al nopții vestmînt,
Vor fi chiar aici unde sînt,
Suspine duioase și sfînte,
Mai mari ca regaturi, cuvinte !...
De-aceea din somn deșteptate
Noi azi rătăcim pe-aici toate.

IACOB. (lui Isaac.)

De ce de pe'ntregul pămînt
Din cîte fintini pe el sînt,

O, tată, ales este 'n cer,
Din nu știu eă care mister,
Acest lucru—al meu ca mai sfint?

ISAAC.

Fii, fiule, mîndru că'n cer
Ai fost ales tu lucrător
Să sapi ăst izvor salvator
Din care să bea viitorii;
Și asta-i frumos, asta-i mare!
Că tată să-ți fiu, e-o onoare,
Și giulgiul de-odată îmi pare
Că-l port ca o mantă de glorie!...

(In acest moment scena se umple de umbre.)

IACOV.

Dar iată toți cei ce de cînd
De-aici n'a mai scos a mea mină,
Aă fost ș'aă scos ei din fintină!...
O umbră—apoi alta, trecînd,
E-un șir de fantome umbrite
Ce vin, coborînd linistite
Aduse de sfîntul dor mare
Fintinei să dea sărutare!...
Trezitu-s'a 'ntregul mormînt:
Iosif, Iosue, și ei sînt!...

ABRAAM. (Umbrelor.)

O, umbre aici adunate,
Cădeți în genunchi acum toate
In fața fintinei de iubire!...

(O lucră la răsărit.)

Dar iată c'a zilei ivire
Cetatea-aurind dă de știre
Că toate vom fi 'ndepărtate!

IACOV.

Curînd n'a mai fi ici în drum
Din cele trei umbre de-acum,
De cît trei lumină micșurate,
Treii bărbi în senin plutitoare,
Apoi trei de-argint firișoare,
Pierînd, ca trei aburi, cu toate!...

ISAAC (Privînd spre oraș)

Văd colo-o mulțime pe vale:
Sînt samaritenii ce vin,

Cînd zorii cei mistici revin,
Să-și pună-a lor grije la cale...

ABRAAM.

Sunt oameni cu toți din Sichem ;
Ei vin, ca prin lacrimi ferbinți,
Să-și spună, pe sub terebinți,
De ura ce-o au din părinți
Pe Roma și Ierusalem !

IACOV.

De dinșii să nu fim văzute !
Iar voi, mărturii visătoare,
Voi lucruri, pămînt tu, pe care
Sînt multe-amintiri mișcătoare,
Tu cer, unde toate-s știute,
Voi munți, de a căroră taină
S'adină-a trecutului haină
Fîntină, săpată de mine,
Voi, cari auzit-ați prea bine,
Cum, doar cînt pe vînturi măi line,
Simțirăm pe-Acela ce vine,
Un Moisi ce-aduce iubirea,
Cu toți îi veghem noi sosirea,
Acum s'auziți vă e dat
Și cum de cei vii e-așteptat !...

(Umbrele se împrăștie cu toatele, și odată cu cele d'întăi lumini ale zilei, intră Samaritenii).

(Va urma)

A M U R G

Pe coastă sue turma
Și zangățul de clopot
Se 'ngîină cu jelirea
Jsvoarelor în ropot.

Se scapătă a lene
Pe cer truditul soare,
Amurgul umple vaea
În umbră și răcoare.

În sufletu-mi răsună
A dorului cîntare,
Vederile-și iaă sborul
Pierdute 'n depărtare.

Plutesc suspine-ușoare
În farmecul tăcerei
Și sufletul se'neacă
În liniștea durerei.

Dobreni, 1906.

AL. ȘCEPKIN.

C R O N I C A

I. Știri culturale și artistice.

Printr'un decret al guvernului, publicat în «Monitorul Oficial», noua ortografie a Academiei se hotărăște a fi obligatoare pentru toate autoritățile publice. Cine cunoaște halul ortografiilor posibile și imposibile, vechi și noi, amestecate și născocite de-a dreptul, care se întrebuintău de către multe din autoritățile noastre publice, se va bucura de impunerea în actele oficiale, a unei singure ortografii care, deși neștiințifică și inconsecventă, este, cel puțin, ortografia cea mai simplă și cea mai practică.

* Un mare concert clasic, care este și un eveniment în viața noastră muzicală și o dovadă strălucită despre activitatea societății «Carmen», se va da din partea acesteia, supt patronagiul M. S. Reginei, în seara de 3 Aprilie, orele 8 jum., la Ateneu. Concertul va fi condus de d. D. G. Kiriac, neobositul maestru; orchestra permanentă a Ministerului instrucției publice și dd. Edg. Dall'Orso, I. Băjenaru, Gh. Dimitriu, artist la Teatrul Național și d-ra El. Bonciu vor da concursul lor. Programul cuprinde următoarele puncte admirabile: *Mozart*, uvertură din «Don Juan» (orchestră); «Crăiasa Ielelor» (Erlkönigs Tochter, traducere de Andrei Birseanu, cunoscutul scriitor ardelean), baladă pentru soli, cor și orchestră de *Niels Gade*; Pustiul, odă-simfonie cu soli, cor, orchestră și declamație de *Félicien David*, traducere de d. I. U. Soricu; *Beethoven*, marșul din «Ruinele Atenei», pentru orchestră și cor. Credem că lumea noastră iubitoare de muzică va grăbi a umplea sala și a contribui ast-fel să se acopere marile cheltueli pe care societatea «Carmen» le-a făcut cu organizarea acestui concert de-o valoare extraordinară.

* La Teatrul Lyric se va juca Duminică, 1 Aprilie, seara, admirabila operetă «Vagabonzii» (Die Landstreicher) de L. Krenn și C. Lindau, muzica de C. M. Ziehrer. Rolurile mai însemnate vor fi ale d-lor N. Soreanu, N. P. Ciucurette și ale d-nelor L. Brezeanu și M. Ionescu, excelente garanții că va fi o reprezentație de toată lauda și că dd. Soreanu și Ciucurette, simpatici artiști, «vagabonzi» prin teatre de ocazie, în ciuda talentului lor deosebit,—vor fi mulțumiți de rezultatul beneficiului lor și al jertfelor publicului nostru.

* Mare meșter al reclamei — «prin sine însuși» — este d. D. G. Aslan, mult trîmbițatul pedagog, tot «prin sine însuși», al educației, iarăși «prin sine însuși». După ce și-a cucerit un fel de *stal* gratuit în toate ziarele, populare și de partid, care ne informează zi cu zi de ce gîndește și de ce nu gîndește, de ce vorbește și de ce nu vorbește d. G. Aslan, acum a izbutit, de sigur tot «prin sine însuși» a ține o conferință a științei sale americane (ca și reclama ce și-o face) chiar la «Cercul profesorilor secundari» din Capitală, ceia ce va fi un nou capital de reputație pentru d-sa (adecă pentru «sine însuși»). Ce vor

fi învățat profesorii și pedagogii de la conferențiarul, pedagogul și apreciatorul « prin sine însuși » — vom afla miine-poimiine, tot « prin sine însuși », a-decă tot de la d. Aslan, pe care-l rugăm a nu uita să comunice gazetelor din Capitală buletinul noiei sale izbînzi.

II. Cărți.

D. D. Tudor Pamfile, ofițer, M. Lupescu și L. Mrejeru, învățători, au scos în propria lor editură (Zorleni-Tutova) o foarte bună și originală « *Carte pentru tineretul de la sate* » (Birlad Tip. C. D. Lupașcu; pg. 285 în 8°; prețul 1 leu 25 bani). Ea cuprinde o culegere bogată și folositoare de frumoase rugăciuni, cîntece de stea, irozii, urători, povești, glume, frămintări de minte și de limbă, colinde, rostiri la nuntă, cîntece, bocete, gîcitori și felurite sfaturî și învățături pentru viață. O recomandăm cu toată căldura și fraților de peste hotare, pentru limba populară neaoșă și pentru multele însușiri de-a pătrunde în păturile de jos, a le cultiva și a le influența moralicește.

* D. Romul Cioflec, care a publicat poezii și proză și în revista noastră, tipărește un interesant volum de schițe bine scrise, dovedind un talent real: « *Doamne ajută-ne* ». (București, Tip. « Regală », prețul 2 lei.)

* « Biblioteca pentru toți » a editurii L. Alcalay (București, Calea Victoriei, 37) a sporit cu alte patru numere (258—261): traducerea unei povestiri mai lungi din celebrul romancier polon H. Sienkiewicz, « *Bartek Invingătorul* » (de d. Iosif Nădejde), *Salomea*, dramă într'un act de modernul Oscar Wilde, într'o bună traducere a d-lui Z. Birsan și romanul d-lui Duiliu Zamfirescu, « *Tănase Scatiu* », anunțat greșit și hazliu la repertoriu ast-fel: « Duiliu Zamfirescu Tănase, *Scatiu* ».

* Păcat de munca îndelungată și răbdătoare a d-lui I. N. Pop, traducătorul fără noroc al opereii ungurești, « Statul, biserica și școala », de Sarmasagh Géza (Cluj, Tip. P. O. Barițiu), operă premiată în original de Universitatea din Budapesta. Limba traducerii e foarte greoaie, neromânească, plină de latinisme și fel de fel de forme necorecte.

* D-l Mihail Navrea, licențiat în științele matematice-financiare, tratează într'o broșură « *dobînda simplă și calculațiunea ei* » (București, 1907, pg. 56). Este o încercare conștiincioasă de a lămuri unele chestiuni asupra dobînzii; ea poate fi de folos elevilor de școale comerciale și, îndeosebi, funcționarilor de bancă. Sc.

D. N. Păianu, șeful industriei din Ministerul Agriculturii, a publicat o prețioasă expunere a *Industriei mari* în România de la 1866—1906. Aci constatăm că în țară avem pînă în timpul de față: 55 fabrici de cherestea, 39 de metalurgie, 8 de sticlărie, 9 de tîmplărie mecanică, 2 de bazalt și ceramică, 7 de cărămidă și 7 de ciment. Toate la un loc întrebunțează 11.000 de lucrători și dispun de un capital de 35 mil. Se știe că întră supt numele de « industrie mare » ori-ce fabrică cu un capital de cel puțin 50.000, întrebunțînd mașini perfecționate și cel puțin 25 lucrători.

Industria textilă socotește 14 stabilimente de șfori și țesături, 18 fabrici

de postav și tricotate, 17 tăbăcării și 1 de nasturi. Capitalul tuturor e 14 mil. lei întrebuintând 5.450 lucrători; în genere prosperă. Industria alimentară numără 35 de fabrici, între care 6 de zahăr, cu un capital de 26 mil. și jum. cu 2.200 lucrători; toate prosperă. Sunt 7 fabrici de hirtie și 14 tipografii cu un capital de 13 mil. și jum. și 2.600 lucrători. Industria noastră de petrol posedă cele mai mari rafinerii din Europa și numără 23 de rafinerii. Ca industrii chimice mai avem 15 fabrici de luminări și săpun, 9 de uleiuri, lacuri și culori, 4 de acid sulfuric și îngrășăminte, în total industriile chimice au 16 mil. și jum. și 2.300 lucrători. Mai sunt 86 de mori cu 2200 lucrători și 32 mil. și jum. lei capital; în foarte mare prosperitate; 28 fabrici de spirt 1350 de lucrători și 13 mil. capital, 12 fabrici de bere cu 850 de lucrători și capital 9 mil. lei. Afară de aceasta mai avem o mulțime de fabrici ale Statului său comunelor ca: fabrica de chibrituri, de pulbere, docurile, uzine de apă și electricitate, în total 52, cu un capital de 48 mil. și jum. și 10.000 de lucrători. Dintre aceste fabrici 293 sunt încurajate de stat, iar 116 neîncurajate.

Ele se impart: 40 în Oltenia, 258 în Muntenia, mai ales în Prahova, București și Ilfov, 154 în Moldova și 19 în Dobrogea. Intr'o expunere amănunțită, însoțită de numeroase tabele statistice, diagrame și fotografii se arată progresele făcute în ultimii ani, constatându-se că în ultimii 20 ani s'au înființat peste 200 fabrici. Se constată totuși că importăm încă articole străine în valoare de 337 mil. lei și că pe acest timp de acțiune mai e încă mult de făcut.

G. M. M.

III. Reviste

Convorbiri literare, nr. 3, publică în frunte un articol important, cu vederi originale, al d-lui N. Filipescu, cunoscutul fruntaș politic, despre «Agricultură în Rusia și în România»; urmează raportul, plin de observații fine, al d-lui T. Maiorescu către Academia Română asupra «Povestirilor» d-lui M. Sadoveanu, premiate pe temeiul recomandării foarte călduroase a nestorului criticii noastre. D-l O. Goga cîntă, într'o admirabilă poezie rapsodică, gloria veche a unei vechi crișme haiducești, pustii acum. Se mai dă o scrisoare franceză inedită a prințului Grigore Ghica către fiul său, datată 8 Iulie 1857, prețioasă pentru istoricii vremei. D-l I. A. Bassarabescu, spiritualul novelist, zugrăvește, într'o schiță de un umor discret, interiorul casei unui mic negustor. D-l Al. Tzigara-Samurcaș începe o serie de studii foarte interesante despre *Semnul crucii* la noi, cu prețioase fapte istorice și cu ilustrații instructive, de o limpezime și frumusețe artistică. Din drama d-lui Miculescu («Mama») apare al treilea act. Mai avem o poezie delicată a d-lui E. Ciuchi, urmarea studiului despre agricultura României al d-lui C. Alimănișteanu, sfîrșitul recenziunii d-lui Al. Lăpădatu despre publicația de documente slavo-române a d-lui St. Nicolaescu și cronică literară și științifică.

* Primim al treilea nr. din *Revista teologică* din Sibiu, care apare lunar supt îngrijirea d-lui dr. Nicolae Bălan, distins profesor tînăr al seminarului

gr. or. de acolo. Cuprinde articole de știință teologică foarte folositoare pentru preoți, de dd. dr. Bălan. dr. E. Roșca, preotul Augustin Hamsea, o predică de d. V. Gan, sfârșitul unor spicuirii interesante din pastoralele Mitropolitului Șaguna, de d. Gh. Tulbure, un răspuns polemic al d-lui N. Bălan la adresa d-lui O. Goga, pentru articolul despre chemarea preoției și o conștiincioasă informație asupra mișcării literare bisericești din Ardeal și la noi. Sc.

În «L'Industrie roumaine» numărul 80—82 se publică o interesantă descripție a uzinei Krupp, datorită d-lui profesor G. Arghirescu, în care se arată începuturile modeste ale acestei mari uzini, organizația și dezvoltarea grandioasă ce a luat-o și se descrie clar metodele de prepararea oțelului și altor aliaje. Între altele se descriu locuințele foarte confortabile ale lucrătorilor, biblioteca, casa de economie cu un depozit de 3 mil. lei, și sfârșește cu o paralelă foarte nimerită, arătând că, salariile funcționarilor casei Krupp sînt de 144 mil. lei pe cînd a statului nostru 58 mil. și împreună cu județele și comunele de abia 107 milioane lei. S'ar putea constata că Cassa Krupp face mai mult pentru civilizație și omenire de cît statul nostru și poate chiar face! — G. M. M.

IV. Ziare.

Telegraful român din Sibiu a publicat zilele acestea un articol al d-lui Partenie Cosma, directorul celei mai bogate bănci din Ardeal și mare acționar al «Muntelui de pietate» din București, asupra «Răscoalei țărănești în România». Pe lângă observații îndreptățite, articolul are și abateri lipsite de tact asupra unor chestiuni de politică internă a țării românești care sînt tratate, ca ton și competență, în raport invers cu delicatețea și serioșitatea lor. Povestind, cu reticențe interesate și cu adaosuri inexacte, o pățanie a sa la un banchet dat acum cîțiva ani, de bunii Romîni Severineni, membrilor «Asociației» culturale sibiene, d. Cosma, care jignise și atunci toată lumea bine crescută prin vorbele sale nepotrivite și nesocotite, are aerul să facă acum ironii pe socoteala Ardelenilor așezați—d-sa zice, cam trivial, «căpătuiți»—în România. E ciudată și puțin frățească o atitudine ca aceasta; e și cam îndrăzneată și regretabilă, cînd ea vine de la un mare proprietar de acțiuni și mic proprietar de bun simț, care este interesat, bănește, personal, în Țara Românească, asemenea orîcărui Ahasver din finanța internațională, și cînd ea se adresează unor Ardeleni care îndeplinesc aici o muncă pur culturală, știe numai Dumnezeu și ei pentru ce răsplată. Mai multă pietate față de anumite probleme n'ar strica nici unor venerabili bancheri, cari ar trebui să știe că există pe lumea asta și lucruri mai scumpe de cît scumpele vechituri ale Munților de pietate ce vor fi fiind și ei un fel de graniță, peste care nu se poate trece, de cît prin contrabandă, pe tărîmurile străine de cultura și de educația oamenilor de afaceri. Sc.

CRONICA VESELA

O călătorie în Infernul Literar

I.

....Și dîndu-mă ortul la un popă
Am părăsit pe veci pămîntul, —
Spre lumea cea necunoscută
Luându-mă într'o zi avîntul.

Averî nu mi-au rămas în urmă, —
Atîta doar: biblioteca
Cu Dante, Schiller, Goethe, Chendi
Și dramaturgul nostru Leca.

Și despărțit de trup, prin aer,
Am început să zbor într'una
Spre locul unde zboară omul
Odată pentru totdeauna.

Imensul Haos înaintea
Și'n urma mea acelaș Haos,
Și eî zburam, zburam într'una,
Nebunul fără de repaos.

Vertiginosul drum prin spațiū
Ca să-l descriū acum nu pot;
Dar străbătuî Imensitatea,
Regatul lui Ialdabaoth.

Eă nu știū cît am mers prin Haos,
Nici nu știū cînd găsî limanul,
Căci nu se cîntărește vremea
Aici cu veacul său cu anul.

Nici multe lucruri nu vîi spune,
Să nu devin cum-va.... prolix;
Dar vă aduc la cunoștinșă
Că'n fine am ajuns la Stîx.

Grozavă fu cînd firul vieții
Mi l-a tăiat hidoasa Parcă!....
Pe malul Stîxului, Charone
Fuma tutun, șezînd în barcă.

El e bătrîn grozav ca Timpul
Ce seacă mări adînci și lacuri
Și ochi lui văzut-au doară
Un milion întreg de veacuri.

— «Bătrîne și cinstiț Charone,
În fața ta eî mă prostern,
Ca să mă duci cu barca gratis
Să fac o vizită'n Infern».

«Nu ți-am adus, cum vezi, obolul,
Vestitul meū conducător,
Căci n'am de loc averi pe lume;
Deci îți rămîn și eî dator».

Bătrînul s'a 'ncrunțat de ciudă,
Și'n mină-i tremură lopata, —
Apoi grăi răsît la mine:
— «Hei, drace, unde-mi este plata?»

— «Iubitul meū vîslaș, mă iartă,
Dar, vezi mata, în Romînia
Nici proza nu rentează bine,
Și-i cam huliță poesia».

— «A-ha ! tu ești poet, drumețe ?
De-abia acum pricepu-ți rolul
Că n'ai la Casa de Depunerî
Nici plata mea măcar, obolul !...»

Și mă urcai pe urmă'n barcă....
În josul Stîxului pîrdalnic,
Lopata cruntului Charone
Porni acum, porni năvalnic.

De nouă ori înconjurarăm
Regatul blondei Proserpine,
În care zac atîtea inimi,
Isvoritoare de suspine.

Și m'a cuprîns cumplită groază
Cu'ndurerări ce nu mai pier,
Cînd am văzut cum îmi rînjește
În față cînele Cerbèr.

— «De sigur, (m'am gîndit îndată,
În fața cînelui bizar),
Acest dulău a fost în lume
Estet sau critic literar».

Cărți apărute în editura Insti-
tutului de „Minerva“
arte grafice
Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Proză	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele sau basmel Romînilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și proză	1.25	NEGRUZZI C. — Proză	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Romî- nilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete. 1.50			
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 3.— vol

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ar- deal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii.	1.25	— Istoria Romînilor în chi- puri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrînii	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvîne!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și grairuri din Bucovina.	2.50		

	L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN . Moșneagulde la munte . . .	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50
POP VASILE. — Rîs și plîns . . .	1.50
— Domnița Viorica	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—
Rutenisarea Bucovinei	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50
— Crîșma lui moș-Precu.	2.—
— Dureri innăbușite	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Șoimi	1.50
— Povestiri din război	2.—
— Floare-Ofilită (roman).	2.—
— Amintirile căprar Gheorghită	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
SCURTU AUREL. — Călăuza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită. . .	2.—
— Din bătrîni	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA“

	L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45
» 4. Cîntarea Romîniei	—15
» 5. Istoria populară a li- teraturii Romîne	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15
» 7. Perderea Basarabiei. —15	—15
» 8. Unirea Principatelor. —15	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu. —15	—15
» 10. Vasile Alecsandri. —15	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15
» 12-13. Istoria lui Mihaî Vi- teazul, de N. IORGA —25	—25

	L. B.
No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
» 15. Răpirea Bucovinei	—15
» 16. Cum să ne creștem copii . . .	—15
» 17. Păstrarea sănătății	—15
» 18. Ce să citim?	—15
» 19. 10 Mai	—15
» 20-22. Războiul pentru nea- tîrnare	—45
» 23. Viața și faptele Mitro- politulu' Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 24. Aritmetică	—15
» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romănțe și cîntece
naționale romine pentru voce și piano

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa-
triotic.
2. Luna doarme. Romănță populară.
3. Aolen! Arie populară.
4. Suspine crude. Romănță populară.
5. Cit te-am iubit. Romănț. popular.
6. Călugărul. Melodie populară.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.
8. Două fete spală lină. Arie popul.
9. Ce te legeni codrule? Romănță.
10. Steluța. Romănță. | 11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec
popular.
12. Fetița din acel sat... Arie din
Transilvania.
13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
14. Inimioara mea. Arie populară.
15. Am un leu și vreau să-l beau.
Cîntec popular.
16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop.
17. Imnul Regal Român de Hübsch.
18. Cîntecul Gînteii Latine. |
|---|---|

Prețul unui Ex. 20 bani.

**De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.
și edit. „MINERVA”, București, B. dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.**